

Prof. Dr. İlhan Helvacı

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Borçlar Hukuku Genel Hükümler - 2 Hafta - 2. Ders - 12.10.2023

Şimdi kaldığımız yerden yolumuza devam ediyoruz. Nerede kaldık?

Sorumluluk kavramını açıklıyorduk. Sorumluluk kavramında en son sınırlı sorumluluğun varlığından söz ettik. Yani prensibin sınırsız sorumluluk, yani kişisel sorumluluk yani haczi mümkün malvarlığı değerleriyle sorumluluk olduğunu söyledik. Ama bunun istisnaları olabileceğini, sınırlı sorumluluk kavramından da söz edilebileceğini söyledik. Bir tane örnek verdik. Miras bırakanın borçlarından devletin sorumluluğu örneğini verdik. Devlet, miras bırakanın borçlarından kendisine intikal eden tereke mallarıyla sınırlı olarak sorumludur dedik.

Eşya ile Sınırlı Sorumluluk

Bir başka örnek daha vermemiz gerekiyor yine eşya ile bağlantılı bir sorumluluk. Eşya ile sınırlı sorumluluk. B kendi borcunu teminat altına almak maksadıyla rehin verebilir mi desem ne dersiniz? Kendi taşınır nesnesini rehnedebilir mi? Kendi taşınmazı üzerinde ipotek kurabilir mi desem ne dersiniz? Alacaklı “*Yarın öbür gün borç ifa edilmezse ben ne yapacağım?*” diye soruyor. Alacaklıya deniyor ki; “*Sana bir şeyi rehin verelim, sana bir taşınmaz üzerinde ipotek tesis edelim. Yarın öbür gün borcumuzu ödemezsek cebri icra yoluyla açık artırma suretiyle bu taşınır nesneyi paraya çevirirsin ve alacağına kavuşursun. Yarın öbür gün cebri icra yoluyla açık artırma suretiyle bu taşınmazı paraya çevirirsin, alacağına kavuşursun.*” Rehin bu. Sınırlı aynı haklar kategorisine giren rehin bu. Peki, B kendi borcu için rehin verebilir, hiç sorun yok.

Peki, örneğin üçüncü kişi konumundaki R, B'nin borcu için rehin verebilir mi? Yani üçüncü kişi konumundaki kişi rehin verebilir mi? Verebilir, buna da bir engel yok. Peki, borç diyelim ki ne kadardı? 100.000 lira. Yarın öbür gün B borcu ödemedi. R de borcu ödemedi, ödeyebilirdi aslında malını rehinden kurtarmak maksadıyla. Ve sonuç itibarıyla nesne cebri icra yoluyla açık artırma suretiyle paraya çevrildi ve alacaklının eline toplam 60.000 lira geçti. Ne oldu? 40.000 liralık borç duruyor mu, sona mı erdi? Sona erdi diyenler? Hayır, hocam 40.000 liralık borç devam ediyor diyenler? Elbette devam ediyor.

Şimdi soru şu: Bu 40.000 lirayı kimden talep edebilirsiniz? B'den mi R'den mi? Yoksa her ikisinden birden mi talep edebilirsiniz? Sadece ve sadece B'den talep edilebilir diyenler. Yok, hocam R'den yani üçüncü kişiden de talep edilebilir diyenler? Hayır. Sadece ve sadece B'den talep edilebilir. R'den talep edilemez. Neden R'den talep edilemez? Onun sorumluluğu eşya ile sınırlı sorumluluktur. Tamam. Demek ki rehin veren üçüncü kişinin sorumluluğu rehin verdiği nesnenin değeriyle sınırlıdır. Ondan başkaca bir talepte bulunulamaz diyoruz.

Miktar İtibariyle Sınırlı Sorumluluk: Özellikle Kefalet Sözleşmesi Açısından

Miktar itibariyle sınır sorumluluk kavramı aslında sorumluluğu sınırlandıran değil, borcu sınırlandıran bir kavram. Yani aslında borcun miktarı sınırlı. Biz verdiğimiz örneklerde hep neden bahsettik? Kişinin bir borcu ifa etmediğinde haczi mümkün tüm malvarlığı değerleri ile sorumluluğundan söz ettik. Şimdi konuştuğumuz konu borcun miktarını sınırlama konusu.

En klasik örneği Borçlar Kanunumuzdaki kefalet sözleşmesinde kefilin sorumluluğuna ilişkin örnektir. Gerçekten de kefalet sözleşmesinde kefilin sorumluluğunun belirli bir miktarla sınırlı olduğunu söyleyen bir kanun koyucumuz var. TBK 589'uncu maddenin 1'inci fıkrası. Bakınız şöyle kaleme alınmış, kenar başlıklara bakalım; *"II. Ortak hükümler" "1. Kefil ile alacaklı arasındaki ilişki" "a. Sorumluluğun kapsamı" 589, fıkra 1;*

"Kefil, her durumda kefalet sözleşmesinde belirtilen azamî miktara kadar sorumludur."

Yani yukarıdaki örnekte, bir kefilimiz olsaydı kendisi 60.000 liraya kadar sorumlu olduğuna dair bir sorumluluk altına girseydi kefil sadece ve sadece 60.000 liraya kadar sorumlu olacaktı. Miktar itibariyle sınırlı bir sorumluluktan söz edecektik. Ama bu örnekte kefilin 100.000 liraya kadar sorumlu olduğuna dair bir taahhüdü olduğunu varsayalım, o zaman borcun o 100.000 liralık ödenmeyen kısmı bakımından da kendisi 100.000 liraya kadar sorumluluk altına girecek diyoruz.

Miktar İtibariyle Sınırlı Sorumluluk: Saklama Sözleşmeleri Açısından

Başka miktar itibariyle sınırlı sorumluluk örnekleri de var. Onlara da çok kısaca zaman ayırmak istiyorum. Bakınız, Borçlar Kanunumuzda bir de bu sınırlı sorumlulukla ilgili neyimiz var? Saklama sözleşmelerimiz var. Saklama sözleşmelerinde baktığımız zaman, yani eski deyimiyle vedia sözleşmeleri, emanet sözleşmeleri. Bu saklama sözleşmelerinin içerisinde kanun koyucu bize 576'ncı maddeyi sevk etmiş. Kenar başlık: *"D. Konaklama yeri, garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenlere bırakma"*, *"I. Konaklama yeri işletenlerin sorumluluğu"*, *"1. Koşulları ve kapsamı"*. Diyor ki 576, fıkra 1;

"Otel, motel, pansiyon, tatil köyü gibi yerleri işletenler, konaklayanların getirdikleri eşyanın yok olması, zarara uğraması veya çalınmasından sorumludurlar. ..."

2'nci fıkra;

"Bu sorumluluk, işletenlere veya çalışanlarına bir kusur yüklenmedikçe, konaklayanlardan her biri için, günlük konaklama ücretinin üç katını aşamaz."

Bir başka hüküm m. 579. TBK 579'uncu maddenin kenar başlığı; *"II. Garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenlerin sorumluluğu"*. 579'uncu madde f. 1 diyor ki;

"Garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenler, kendilerine bırakılan veya çalışanlarınca kabul edilen hayvan, at arabası, bunlara ait koşum ve benzeri eşya"

ile motorlu taşıt ve eklentilerinin yok olmasından, zarara uğramasından veya çalınmasından sorumludurlar. ...”

Devam ediyor, ikinci fıkra;

“Ancak, garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenlerin sorumluluğu, kendilerine veya çalışanlarına bir kusur yüklenmedikçe, saklananların her biri için alınan günlük saklama ücretinin on katını aşamaz.”

Gördüğünüz gibi miktar itibariyle sınırlı sorumluluğun son örneğini de geride bırakmış bulunuyoruz. Bu da Borçlar Kanunu madde 579, fıkra 2. O zaman “... den sorumluluk” kavramını “... ile sorumluluk” kavramını geride bıraktık.

Eksik Borç = Tabii Borç = Doğal Borç

Şu ana kadar ağızdan borç ilişkisi kavramı çıkmıştır, = geniş anlamda borç, borç kavramı çıkmıştır, = dar anlamda borç. Hiçbir zaman da ağızdan “tam borç” diye bir şey duydunuz mu? Tam borç diye bir şey duydunuz mu? Duymadınız. Çünkü prensip itibariyle böyle bir kavrama ihtiyaç yok. Çünkü borcun tanımında biz şunu söylüyoruz; alacaklı, borçludan borcun yerine getirilmesini talep edebilir. Borçlu borcunu yerine getirmediğinde onun aleyhine bir dava açabilir. Bir eda davası açabilir. O eda davasında aldığı hükme rağmen hâlâ borçlu borcunu gönül rızasıyla yerine getirmiyorsa alacaklı ne yapabilir? Cebri icra yoluyla borçlunun haczi mümkün malvarlığı değerlerine el koyabilir, el uzatabilir. Demek ki borç zaten beraberinde alacaklıya bu tarz yetkileri veren bir kavram.

Ama bazen ne ile karşı karşıya kalırsınız? Bazen kanun koyucu dava açmanıza ve icra takibi yapmanıza imkân vermez. Bazen de kanun koyucu dava açmanıza imkân sağlar; ama borçlunun kendisini savunma imkanı vardır, örneğin alacak zamanaşımına uğramıştır, borçlu da size, “*Senin alacağın çoktan zamanaşımına uğradı.*” der.

İşte bu ihtimaller için ortak bir terim üretilmiştir. Bunların örneklerini şimdi sayacağız. Eksik borç kavramı üretilmiştir. Eksik borç kavramı altında zamanaşımına uğramış olan borçlar irdelenir. Bu başlık altında kumar ve bahisten doğan borçlar ele alınır. Bu başlık altında evlenme simsarlığından, eski Borçlar Kanunundaki deyimiyle evlenme tellallığından doğan borçlar irdelenir. Bu başlık altında ahlaki bir ödevin, ahlaki bir yükümlülüğün yerine getirilmesi olgusu irdelenir.

Eksik Borçların Ortak Noktası

Bütün bunlar bakımından teker teker açıklamalarda bulunacağız. Ama ortak bir noktaları var mı deyince sadece ve sadece bir tek ortak noktaları var diyebiliriz. Gönül rızasıyla borçlu borcunu yerine getirirse bu ifanın iadesini talep edemiyor. Bu bir sebepsiz zenginleşme kalemi teşkil etmiyor karşı tarafın malvarlığında. Borçlu borcunu gönül rızasıyla yerine getirirse, kumar borcunu gönül rızasıyla yerine getirirse, zamanaşımına uğramış olan borcunu gönül rızasıyla yerine getirirse, evlenme simsarlığından doğan borcunu, para borcunu gönül rızasıyla

yerine getirirse bunun iadesini talep edemiyor. Ortak noktaları budur diyebiliriz. Gönül rızasıyla ifa edilirse geri alınamaz.

Aslında sizler bu *“Borçlu aleyhine dava açılmaz ama gönül rızasıyla yerine getirilirse de geri alınamaz.”* cümlesiyle bir yerlerde tanışmış mıydınız acaba? Hatırlıyor musunuz? Doğal borç = eksik borç = tabii borç. Aile hukuku derslerinde tanışmış mıydınız acaba?

Medeni Kanunun ikinci kitabındayım, Aile Hukuku kitabındayım, Birinci Kısım: Evlilik, Birinci Bölüm: Evlenme, Birinci Ayırım: Nişanlılık. Madde 118. Kenar başlık: *“Nişanlanma.”* Madde 119 kenar başlık: *“B. Nişanlılığın hükümleri”, “I. Dava hakkının bulunmaması”.*

119, fıkra 1;

“Nişanlılık, evlenmeye zorlamak için dava hakkı vermez.”

Gayet mantıklı, makul bir cümle değil mi? Arkadan gelen ikinci fıkra;

“Evlenmeden kaçınma hâli için öngörülen cayma tazminatı veya ceza şartı dava edilemez; ancak yapılan ödemeler de geri istenemez.”

İşte gördüğünüz gibi kanun koyucu bazı ahlaki sebeplerle ne yapıyor? Diyor ki; dava açmana imkân sağlamıyorum ey alacaklı, ama ey borçlu sen de gönül rızasıyla götürüp ifa edersen senin de bu işlerle mahkemeleri meşgul etmeni istemiyorum. Çünkü ben bunları yeteri kadar hukuki, yeteri kadar ahlaki bulmuyorum diyor kanun koyucu.

Tabii ahlaka aykırılık bakımından da birtakım özel hükümlerimiz var. Ahlaka aykırılığın temel yaptırımını, bir sözleşmenin konusunun ahlaka aykırı olması, beraberinde kesin hükümsüzlük yaptırımını getiriyor. Onu göreceğiz. Ama şu anda o dereceye varmayan bir ahlaka aykırılıktan bahsediyoruz. İşte bunlar özellikle kumar borcu, bahis borcu ve evlenme simsarlığından doğan borç olarak karşımıza çıkacak.

Zamanaşımına Uğramış Borçlar

Önce zamanaşımına uğramış olan borcu konuşalım. Genel zamanaşımı süresi ne kadar? 5 yıl mı, 10 yıl mı? 10 yıl. İstisnai zamanaşımı süresi 5 yıl. Haksız fiilden doğan tazminat alacakları, sebepsiz zenginleşmeden doğan iade alacakları ayrıca özel olarak düzenlenmiş bulunuyor, tekrar onlara şu anda girmiyorum.

Bir borç zamanaşımına uğrayınca ne oluyor? Düşüyor mu? Sona mı eriyor? Sukut mu ediyor? Sakit mi oluyor? Ne oluyor, düşüyor mu? Düşmüyor. Sadece ve sadece borçluya zamanaşımı def’ini ileri sürme hakkı tanıyor kanun koyucu. Kanun koyucu diyor ki; hâkim re’sen, görevinden ötürü zamanaşımı savunmasını dikkate alamaz diyor. Bunu mutlaka ve mutlaka kimin dile getirmesi gerekiyor? Borçlunun dile getirmesi gerekiyor. Davadan önce de dile getirmiş olabilir, dava açıldığında da dile getirmiş olabilir. Ama prensip itibarıyla bu savunmanın mutlaka ve mutlaka borçlu tarafından ileri sürülmesi gerekiyor. Hâkim re’sen, görevinden ötürü dikkate alamıyor zamanaşımı savunmasını.

Peki, nereden çıkarıyorum acaba ben bunu? Var mı fikriniz? Borçlar Kanununda 161’nci madde var, buna göre:

“Zamanaşımı ileri sürülmedikçe, hâkim bunu kendiliğinden göz önüne alamaz.”

Bir de ne dedim zamanaşımına uğramış bir borç gönül rızası ile yerine getirilirse ne teşkil etmez dedim? Sebepsiz zenginleşme teşkil etmez dedim. TBK m. 78’in ikinci fıkrası var. Ne diyor kanun koyucu;

“Zamanaşımına uğramış bir borcun ifasından veya ahlaki bir ödevin yerine getirilmiş olmasından kaynaklanan zenginleşmeler geri istenemez.”

Hak Düşürücü Süre ile Zamanaşımının Temel Farkı

Hemen bu noktada bir şeyi söylememiz lazım. Geçmişteki derslerde de söylenmiştir mutlaka ama bir de hak düşürücü süre diye bir kavram var, değil mi? Kişinin bir davranışı belirli bir süre içinde yerine getirmesi gerekirken o davranışı yerine getirmemesi üzerine hakkını yitirmesi.

Hak düşürücü süre bir def’i mi bir itiraz mı? Medeni Hukuk anlamında bir itiraz. Yani hak düşürücü sürenin geçtiğini hâkim re’sen, görevinden ötürü dikkate alacak mı? Alacak.

Yenilik doğuran haklar hak düşürücü süreye tabidir prensip itibariyle, alacaklar ise zamanaşımına tabidir prensip itibariyle.

Yenilik doğuran bir hak? Geçen derslerde hata, hile, ikrahtan bahsettim. Hata, hile, ikrahta hataya düşen, hileye maruz kalan, korkutmaya maruz kalan, iptal hakkına sahiptir dedim. Hatasını öğrendiği andan itibaren hileye maruz kaldığını öğrendiği andan itibaren, ikrahın etkisinden kurtulduğu andan itibaren 1 sene içerisinde iptal hakkını kullanması gerekir. Aksi takdirde iptal hakkı düşer ve söz konusu sözleşme geçerli hale gelir dedim.

Hak düşürücü süre örneği de, hata, hile, ikrah hallerinde iradesi sakatlanan tarafa tanınan iptal hakkının hak düşürücü süreye tabi olması. Hatasını öğrendiği andan, hileyi öğrendiği andan itibaren 1 sene veya korkutmanın etkisinden kurtulduğu andan itibaren 1 sene.

Dar Anlamda Tabii Borçlar

a-) Kumar ve Bahisten Doğan Borç

Kumar ve bahisten doğan borç Borçlar Kanununda düzenlenmiş mi? Düzenlenmiş. Borçlar Kanunu 604, fıkra 1’e bakmamız gerekiyor. Madde 604, fıkra 1 bize aynen şöyle söylüyor. Bakar mısınız, üst başlık 16’ncı bölüm “Kumar ve Bahis”, hemen altında “A. Alacağın dava ve takip edilememesi.” Dava da açamazsın diyor, icra takibi de yapamazsın diyor.

Madde 604;

“Kumar ve bahisten doğan alacak hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz.”

Demek ki kumar ve bahisten bir alacak hakkı doğuyor değil mi? Bir alacak hakkı doğuyor. Ama bunun hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz diyor.

Arkadan gelen ikinci fıkra;

“Kumar veya bahis için bilerek verilen avanslar ve ödünç paralar ... hakkında da aynı hüküm uygulanır.”

Demek ki kumar için avans verildiğinde, kumar için ödünç verildiğinde onlar da kumar ve bahisten doğan borç olarak nitelendiriliyorlar. Onlarda da dava açmak, icra takibi yapmak imkânından mahrumsunuz.

Peki, gönül rızasıyla ifa ederseniz geri alamazsınız diyen hüküm nerede? O da 605’inci maddenin 2’nci fıkrasının 1’inci cümlesinde, diyor ki kanun koyucu;

“Kumar ve bahis borcu için isteyerek yapılan ödemeler geri alınamaz.”

b-) Evlenme Sımsarlığından Doğan Borç

Borçlar Kanununun 524’üncü maddesi aynen şöyle kaleme alınmış:

“Evlenme sımsarlığından doğan ücret hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz.”

Dava açamazsın diyor ve icra takibi yapamazsın diyor. Peki, gönül rızasıyla ifa edilirse geri alamazsın dediği bir yer var mı? Doktrin bu sonuca kendiliğinden varıyor. Kumar ve bahisten doğan borç gibidir. Kumar ve bahisten doğan borç gibi gönül rızasıyla yerine getirildiğinde bunun da geri alınması mümkün değildir diyor. Çünkü kanun koyucunun maksadı, bunları tam manasıyla ahlaki bulmadığı için, mahkemeler nezdinde bu işleri ele almamak ve mahkemeleri bu gibi işlerle meşgul etmemektir diyoruz.

c-) Ahlaki Bir Ödevin İfası

Nafaka borcu Medeni Kanunumuzda düzenlenmiştir. Diyor ki kanun koyucu; herkes yardım etmediği takdirde ekonomik açıdan zor duruma düşecek olan daha doğrusu kanundaki tam ifadesiyle yoksulluğa düşecek olan alt soyuna ve üst soyuna nafaka ödemekle yükümlüdür. Hatta kardeşlerine de nafaka ödemekle yükümlüdür ama kendisinin refah içerisinde olması şarttır. Bu bir borç. Kanunda düzenlenmiş.

Peki, kanunen nafaka ödemekle yükümlü olmadığınız bir yakınınıza, bir hısmınıza, bir tanıdığınıza onun ekonomik açıdan ayakta kalması için, onun yoksulluğa düşmemesi için bir yardımda buldunuz, bu acaba nedir? Bu da yine bir eksik borcun ifasıdır. O yakınınız size karşı dava açamaz, size karşı talepte bulunamaz. Çünkü ona karşı nafaka ödeme yükümlülüğünüz yok değil mi?

Ama siz gönül rızasıyla o borcu ifa ederseniz o zaman da bunun geri alınmasını, bunun geri verilmesini talep edemezsiniz.

Biraz önce okumuştum tekrar okumam gereken iki hüküm daha var. Onları da söyleyerek ilerleyeceğim. TBK m. 78 / f. 2:

“Zamanaşımına uğramış bir borcun ifasından veya ahlaki bir ödevin yerine getirilmiş olmasından kaynaklanan zenginleşmeler geri istenemez.”

Bununla bağlantılı bir hüküm daha var. Onu da bilmeniz büyük fayda var. Borçlar Kanunumuzun 285'inci maddesi var. 285'inci madde bağışlamaya ilişkin. Bize diyor ki 3'üncü fıkrasında;

“Ahlaki bir ödevin yerine getirilmesi de bağışlama sayılmaz.”

Şartları gerçekleşirse bağışlamadan dönme (rücu) yani bağışlamanın geri alınması mümkün. Ama kanun koyucu, bağışlamadan dönmeye ilişkin kuralların bu ahlaki ödevin yerine getirilmesine uygulanmasını istememiştir.

Bir diğer mesele de hukuka veya ahlaka aykırı bir maksatla alınan şeyi iade borcu. Bununla ilgili meseleleri sebepsiz zenginleşmeyi anlatacak olan arkadaşımız sizlere açıklayacak.

Hukuki Ödev ve Külfet Kavramı

Bazen kanun koyucu bir kişiyi belirli bir davranışta bulunmaya mecbur eder. Belirli bir davranış yükümlülüğü altına sokar. Bu tarz durumlarda biz hukuki ödevlerden bahsederiz. Örneğin, anne ve babanın çocuklarına özen gösterme ödevi. Bunlar ihlal edilirse beraberinde velayetin kendilerinden alınması yaptırım söz konusu olabilir. Örneğin, eşlerin birbirine sadakat ödevi, bu da beraberinde zina eylemi söz konusu olursa boşanma davasına sebebiyet verebilir.

a-) Külfet – Satımda Alıcının Malı Gözden Geçirme ve İhbar Külfeti

Bir başka hukuki ödev tipi de, külfet dediğimiz kavram. Külfette bir kişi belirli bir davranışta bulunmakla yükümlüdür; ama onun karşısında yer alan kişi, onun bu davranışı yerine getirmesini isteyemez. Dava edemez. Cebri icra yoluna gitmesi söz konusu olmaz. Zaten o davranışı yerine getirmekle yükümlü olan kişi, o külfeti yerine getirmekle yükümlü olan kişi bu külfeti yerine getirmezse bazı haklardan mahrum olur.

Bunun klasikleşmiş örneği, satım sözleşmesinde alıcıya yüklenen muayene ve ihbar yükümlülüğüdür (TBK m. 223). Yani alıcı, mal kendisine teslim edilir edilmez (imkân bulunmaz) ne yapmakla yükümlüdür? Malı muayene etmekle yükümlüdür, gözden geçirmekle yükümlüdür, ayıplı mı değil mi diye gözden geçirmekle yükümlüdür. Eğer mal ayıplı ise bu malın ayıplı olduğunu satıcıya bildirmekle yükümlüdür, ihbar etmekle yükümlüdür.

Yani alıcının malı gözden geçirme ve ihbar yükümlülüğü bir külfettir. O, bu külfeti yerine getirmezse ayıba karşı tekeffül hükümlerinden yararlanma haklarını yitirir. Satıcı, *“Ey alıcı muayene et, aynen ifa davası açıyorum, cebri icra yoluna gidiyorum!”* diyebilir mi? *“İhbar et, aynen ifa davası açıyorum, cebri icra yoluna gidiyorum!”* diyebilir mi? Hayır.

Satıcıya böyle bir imkân tanınmamıştır, böyle bir hak tanınmamıştır, tanınmasına da gerek yoktur. Zaten alıcı muayene, (gözden geçirme) ve ihbar külfetlerini yerine getirmeyince ne yapacaktır? Bu haklarını, ayıba karşı tekeffüldeki haklarını yitirecektir. Örneğin, sözleşmeden dönme hakkını yitirecektir. Örneğin, ayıplı malın ayıpsız misli ile değiştirilmesini talep etme hakkını yitirecektir vs.

b-) Külfet – Zarar Görenin Zararı Azaltma Külfeti

Bir külfet rneği de bir haksız fiilde zarar görenin zararın doğumunu engelleme, zararın artmasını engelleme yükümlülüğüdür. Buna da bütün kitaplarda müterafik kusur denir. Eşlik eden kusur.

Kimin kusuru? Haksız fiil failinin kusuru değil, zarar görenin kusuru. Haksız fiil faili bir kişiye zarar verdi, Zarar gören (mağdur olan kişi) bir an önce tedavi sürecini başlatsa uğrayacağı zarar daha az olacak. İşte onun gereken tedavi sürecini başlatmaması, yapmaması gerekenleri yapması, örneğin, mikroplu bir bezi yarasına sarması, alması gereken ilaçları zamanında ve gereği gibi almaması, yarasına gereken bakımı yaptırılmaması ve giderek bu bedensel zararın artması. Bu tarz bir durumda bu müterafik kusur sebebiyle ne yapar hâkim? Tazminatı tamamen ortadan kaldıracılabileceği gibi tazminatı indirebilir. Borçlar Kanununun 52’nci maddesindeyim:

“Zarar gören, zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmış ise hâkim, tazminatı indirebilir veya tamamen kaldıracılabılır.”

Hızla giden bir trenin önüne atlayan bir şahıstan bahsediyoruz, intihar ediyor değil mi? Ne diyor kanun koyucu; zarar gören zararı doğuran fiile razı olmuş veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olmuş yahut tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırmışsa hâkim tazminatı indirebilir veya tamamen kaldıracılabılır.

Yani bir diğer külfet rneği, müterafik kusur, bir diğer söyleyişle, mağdurun zararı azaltma yükümlülüğü.

İki haftadır anlattığım bu temel kavramlara gereği gibi hakim olursanız bu dersin gelecekte anlatacağımız konularını çok daha rahat ve çok daha iyi anlayacaksınız.

www.ilhanhelvacidersleri.com

***